

AKVAKULTURA V EVROPI

Proizvodnja na področju akvakulture v Evropski uniji ostaja razmeroma nespremenjena v primerjavi s povečanjem proizvodnje morskih proizvodov na svetovni ravni. Komisija je v zadnjih 20 letih poskušala povečati proizvodni potencial EU z uvedbo različnih strateških in orientacijskih dokumentov, leta 2016 pa je bil ustanovljen svetovni svet za akvakulturo. Ta organ sestavljajo predstavniki industrije in drugih ustreznih organizacij deležnikov ter svetuje evropskim institucijam in državam članicam.

OZADJE

Medtem ko se je proizvodnja akvakulture na svetovni ravni med letoma 1990 in 2017 povečala za štirikrat, je skupna proizvodnja gojenih morskih proizvodov v vseh državah članicah EU dolgo časa ostala stabilna in je znašala približno 1,2 milijona ton. Vendar se je proizvodnja v EU v zadnjem času povečala za približno 24 %, pri čemer je vrednost evropske proizvodnje akvakulture v letu 2017 dosegla 5,6 milijarde EUR; 76 % te vrednosti so obsegali ribji proizvodi, 24 % pa raki in mehkužci. Proizvajalci v akvakulturi EU se osredotočajo predvsem na štiri vrste – klapavice (35 % skupne količine), lososi (15 %), postrvi (14 %) in ostrige (7 %); druge pomembne vrste, gojene v EU, pa so šparsi, krapi, brancini in ladinke.

Največji ribogojci med državami članicami EU leta 2017 so bile Španija (21 %), Francija (15 %), Združeno kraljestvo (14 %), Italija (14 %) in Grčija (10 %), ki so skupaj obsegale približno 74 % celotne ribogojne proizvodnje. Po vrednosti proizvodnje pa je bil vodilni proizvajalec Združeno kraljestvo (21 %), sledijo mu Francija (16 %), Španija (13 %), Grčija (13 %) in Italija (11 %). V Španiji, Franciji in Italiji prevladujejo školjke (klapavice, ostrige in ladinke). V Združenem kraljestvu je bil gojen predvsem losos, v Grčiji pa večinoma brancini in šparsi.

STRATEGIJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ EVROPSKEGA RIBOGOJSTVA

Komisija je leta 2002 objavila sporočilo ([COM\(2002\)0511](#)) o strategiji za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva kot prvi poskus, da bi se zoperstavila stagniranju ribogojne proizvodnje. Cilji strategije so bili:

- ustvariti dolgoročno in zanesljiva delovna mesta, zlasti na območjih, odvisnih od ribištva, in povečati zaposlenost v ribogojstvu v obdobju 2003-2008 za 8000 do 10 000 delovnih mest s polnim delovnim časom;

- zagotoviti razpoložljivost zdravih, varnih in kakovostnih izdelkov potrošnikom ter spodbujati visoke standarde zdravstvenega varstva in dobrobiti živali;
- zagotoviti okolju prijazen sektor.

Vendar pa strategija ciljev ni dosegla, zlasti ne glede povečanja proizvodnje: ni bil dosežen cilj štiriodstotne rasti niti cilj ustvariti od 8000 do 10 000 novih delovnih mest.

Glavna težava ribogojnega sektorja je premajhna rast proizvodnje, ki je v nasprotju z visoko stopnjo rasti, opaženo na svetovni ravni. Vendar pa je sektor dobro napredoval na področjih, kot sta zagotavljanje razpoložljivosti kakovostnih izdelkov za potrošnika in zagotavljanje okoljske trajnosti.

Poleg tradicionalnih ovir in omejitev se evropsko ribogojstvo od leta 2002 srečuje tudi s povečano konkurenco proizvodnje tretjih držav, soočiti se je moralo s krizo upravljanja, nedavno pa tudi z učinki gospodarske krize po letu 2007.

IZGRADNJA TRAJNOSTNE PRIHODNOSTI RIBOGOJSTVA – NOVA POBUDA ZA STRATEGIJO ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ EVROPSKEGA RIBOGOJSTVA

Komisija je sedem let pozneje, 8. aprila 2009, objavila drugo sporočilo o ribogojstvu ([COM\(2009\)0162](#)), ki naj bi opredelilo in obravnavalo razloge za stagnacijo ribogojne industrije EU. Naslov sporočila je „Izgradnja trajnostne prihodnosti ribogojstva – nova pobuda za Strategijo za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva“, njegov cilj pa, da bi EU ostala ključen akter v tem strateškem sektorju, ter da bi povečali proizvodnjo in zaposlenost z izvajanjem naslednjih dejavnosti:

A. Spodbujanje konkurenčnosti ribogojne proizvodnje EU z:

- raziskavami in tehnološkim razvojem,
- spodbujanjem prostorskega načrtovanja za ribogojstvo, s čimer naj bi odpravili težavo tekmovanja za prostor,
- omogočanjem ribogojni dejavnosti, da bi obvladala povpraševanje na trgu,
- spodbujanjem razvoja ribogojstva v njegovi mednarodni razsežnosti;

B. Vzpostavitev pogojev za trajnostno rast akvakulture z:

- zagotavljanjem združljivosti akvakulture in okolja,
- oblikovanjem visokozmogljive industrije gojenja vodnih živali,
- zagotavljanjem zdravstvenega varstva potrošnikov in priznavanjem dobrega vpliva hrane iz vodnega živilja na zdravje;

C. Izboljšanje podobe in upravljanja sektorja z:

- boljšim izvajanjem zakonodaje EU,
- zmanjšanjem upravnih bremen,
- zagotavljanjem ustreznega sodelovanja deležnikov in posredovanjem primernih podatkov javnosti,

- zagotavljanjem ustreznega spremljanja ribogojnega sektorja.

STRATEŠKE SMERNICE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ AKVAKULTURE EU

Namen strateških smernic ([COM\(2013\)0229](#)), ki jih je Komisija objavila 29. aprila 2013, je pomagati državam članicam pri določanju nacionalnih ciljev ob upoštevanju njihovega izhodiščnega položaja, nacionalnih okoliščin in institucionalnih ureditev. Te smernice se nanašajo na štiri prednostna področja:

- poenostavitev upravnih postopkov in skrajšanje trajanja postopka za izdajo dovoljenj za gojilnice,
- usklajeno prostorsko načrtovanje, da se prepreči oviralni učinek pomanjkanja prostora,
- spodbujanje konkurenčnosti akvakulture v EU,
- spodbujanje enakih konkurenčnih pogojev.

VEČLETNI NACIONALNI STRATEŠKI NAČRTI

Kot določa člen 34 osnovne uredbe o skupni ribiški politiki (Uredba (EU) 1380/2013^[1]), morajo države članice predložiti [večletne nacionalne strateške načrte](#) za razvoj akvakulture na svojih ozemljih za obdobje 2014–2020. Komisija je z različnimi delavnicami in srečanji spodbujala izmenjavo informacij in najboljših praks med državami članicami. Kot nadaljevalni ukrep je spodbujala usklajevanje nacionalnih ukrepov, določenih v večletnem nacionalnem strateškem načrtu. Države članice so konec leta 2017 izvedle srednjeročno oceno izvajanja svojih večletnih nacionalnih strateških načrtov za akvakulturo. Končna poročila o oceni, ki jih pripravijo nacionalne vlade, se pričakujejo na začetku leta 2021.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Parlament je sprejel številne resolucije za dodatno krepitev akvakulture v EU:

- resolucijo z dne 16. januarja 2003 o ribogojstvu v Evropski uniji: sedanost in prihodnost^[2],
- zakonodajno resolucijo z dne 27. aprila 2006 o predlogu Direktive Sveta o zahtevah za zdravstveno varstvo živali in proizvodov iz ribogojstva ter o preprečevanju in nadzoru določenih bolezni pri vodnih živalih^[3],
- zakonodajno resolucijo z dne 14. novembra 2006 o predlogu Uredbe Sveta o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu^[4],

---

[1] [UL L 354, 28.12.2013, str. 22.](#)

[2] [UL C 38 E, 12.2.2004, str. 318.](#)

[3] [UL C 296 E, 6.12.2006, str. 106.](#)

[4] [UL C 314 E, 21.12.2006, str. 73.](#)

- zakonodajno resolucijo z dne 14. novembra 2014 o predlogu Uredbe Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva^[5],
- resolucijo z dne 4. decembra 2008 o pripravi evropskega načrta za upravljanje populacije kormoranov za zmanjšanje njihovega vedno večjega vpliva na staleže rib, ribištvo in ribogojstvo^[6],
- resolucijo z dne 17. junija 2010 o novi pobudi za Strategijo za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva^[7],
- resolucijo z dne 8. julija 2010 o režimu uvoza ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva v EU s stališča prihodnje reforme skupne ribiške politike^[8],
- zakonodajno resolucijo z dne 23. novembra 2010 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 708/2007 o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu^[9],
- zakonodajno resolucijo z dne 12. septembra 2012 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva^[10],
- zakonodajno resolucijo z dne 10. decembra 2013 o stališču Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000^[11],
- resolucijo z dne 8. septembra 2015 o izkoriščanju potenciala raziskav in inovacij v modrem gospodarstvu za ustvarjanje delovnih mest in rasti^[12],
- resolucijo z dne 12. maja 2016 o sledljivosti ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva v restavracijah in prodaji na drobno^[13],
- resolucijo z dne 12. junija 2018 z naslovom Trajnostnemu in konkurenčnemu evropskemu sektorju akvakulture naproti: sedanje stanje in prihodnji izzivi^[14].

Marcus Ernst Gerhard Breuer / María Dolores CASTRO CADENAS
05/2020

[5][UL C 314 E, 21.12.2006, str. 76.](#)

[6][UL C 21 E, 28.1.2010, str. 11.](#)

[7][UL C 236 E, 12.8.2011, str. 132.](#)

[8][UL C 351 E, 2.12.2011, str. 119.](#)

[9][UL C 99 E, 3.4.2012, str. 177.](#)

[10][UL C 353 E, 3.12.2013, str. 212.](#)

[11][UL L 468, 15.12.2016, str. 237.](#)

[12][UL C 316, 22.9.2017, str. 64.](#)

[13][UL C 76, 28.2.2018, str. 40.](#)

[14][UL C 28, 27.1.2020, str. 26.](#)

